

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Barbory Kobesové „**Postoje žáků k estetické výchově na základní škole s rozšířenou estetickou výchovou**“.

Barbora Kobesová vypracovala bakalářskou práci jak empirickou školně-etnografickou studii, zaměřenou na vztah žáků 4. třídy k estetické výchově v jedné poměrně specifické škole, která vyzdvihuje svou orientaci na estetickou výchovu.

Estetická výchova mimo školu představuje významnou část kulturního kapitálu, který rodiče dětem usilují předat nebo získat. Tady se ale nejedná o mimoškolní výchovu, nýbrž o „přidanou hodnotu“, která dodává této škole určitou exkluzivitu. V českém vzdělávacím systému je popisován fenomén neformální diferenciací prostřednictvím různých specialit, kterými se školy na „trhu“ snaží odlišit a přitahovat rodiče a žáky. Přišlo nám zajímavé podívat se podrobněji na vztah, který k této estetické specializaci žáci mají.

Výzkum byl postavený na pozorování v terénu a rozhovorech. Vyzdvihl bych autorčinu péči a disciplínu, tento typ výzkumu je časově náročný jak z hlediska sběru dat, tak z hlediska jejich zpracování, které v tomto případě prošlo několika cykly.

Otázku postoje práce chápe široce ve smyslu diskurzu a praxe vztahu, tak jak se projevuje v řeči, aktivitách, ale i formalizovaných rituálech třídního uspořádání, klasifikace a časových režimů. Ukazuje, že postoje a vztahy žáků k estetické výchově jsou propletené se vztahy k učitelům a škole jako takové. Zejména diskurz učitelů ukazuje sdílené odstupňování hodnoty předmětů „centrálních“, které jsou páteří kurikula (matematika, čeština ap) a předmětů uměleckých, které jsou někdy až denigrovány navzdory tomu, že škola navenek vystavuje uměleckou výchovu jako znak své exkluzivity. Zejména v kontextu přechodu na víceletá gymnázia, což byla bezprostřední budoucnost, před kterou řada dětí ve výzkumu stála, se ukazuje, že estetická orientace školy je skutečně spíše než klíčovou orientací znakem prestiže, protože konsenzuálním cílem tu není zůstat u estetiky, nýbrž přestoupit na další prestižní stupeň vzdělávání.

Autorka se nicméně nevěnovala pouze tomuto sociologickému aspektu, ale věnovala se i vnitřnímu srovnání taneční a hudební větve, které ukazuje subtilnější pohled na vztah dětí k dané estetické aktivitě i rozdíly, které ukazují na odlišný normativní obsah, který přibližuje hudební výchovu k centrálním předmětům kurikula, zatímco tanec se vymyká, což ale zase snižuje jeho prestižní hodnotu, nicméně zvyšuje komunikační a emocionální přínos, který pro děti má.

Jako hlavní faktor v utváření vztahu dětí k estetické výchově autorka zjistila osobnost a přístup učitele. Diskurz a formální i neformální faktory hrají nepochybně velkou roli, nicméně se jí ukazuje, že učitelé dělají nejvíc – všímá si taky toho, že děti mezi předmětem a učitelem nedělají rozdíl, učitel pro ně je tím předmětem a to mi připadá jako zajímavý postřeh.

Celkově se domnívám, že práce splňuje požadavky, kladené na tento typ práce. Je původní, autorská a obsahuje všechny povinné části. Proto jí doporučuji k obhajobě.

Mgr. David Doubek, PhD